

Sygn. akt V CNP 40/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie ze skargi G. M.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 29 grudnia 2010 r., sygn. akt III Ca [...]
w sprawie z powództwa G. M.
przeciwko E. O. i R. O.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 lutego 2014 r.,

**odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania i odstępuje
od obciążenia skarżącego kosztami postępowania.**

UZASADNIENIE

Powód w pozwie z dnia 24 czerwca 2009 r., który wpłynął do sądu w dniu 10 lipca 2009 r. wniósł o zasądzenie nakazem zapłaty kwoty 42 000 z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2007 r. z odwołaniem się do § 3 zawartej przez strony pisemnej umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości położonej w J. z dnia 27 grudnia 2006 r.

Od nakazu zapłaty z dnia 26 października 2009 r., sprzeciw wnieśli pozwani, w którym między innymi podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia.

Wyrokiem z dnia 14 lipca 2010 r. Sąd Rejonowy w J. zasądził na rzecz powoda kwotę 42 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 lipca 2009 r., i w dalszej części powództwo oddalił. Między innymi ustalił, że strony w dniu 27 grudnia 2006 r., zawarły pisemną przedwstępną umowę sprzedaży, której przedmiotem było przyrzeczenie sprzedaży oznaczonej nieruchomości w terminie do 15 lutego 2007 r. za cenę w kwocie 210 000 zł. Zgodnie z § 3 tej umowy na poczet ceny sprzedaży kupujący wręczył sprzedawcy zadatek w kwocie 42 000 zł, a nadto strony zastrzegły, że w przypadku niewykonania umowy przez sprzedającego, sprzedający zwróci kupującemu zadatek w jednokrotnej wysokości, natomiast w razie niewykonania umowy przez kupującego zadatek przepadnie na rzecz sprzedającego.

Po rozpoznaniu apelacji pozwanych wyrokiem z dnia 29 grudnia 2010 r. Sąd Okręgowy w K. zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił. Oceniał za uzasadniony zarzut przedawnienia roszczenia, przyjmując, że miał do niego zastosowanie termin roczny określony w art. 390 § 3 k.c., gdyż dotyczy on także dodatkowych zastrzeżeń umownych zawartych w umowie przedwstępnej.

Powód skargę z dnia 28 grudnia 2012 r. o stwierdzenie niezgodności z prawem tego prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego oparł na naruszeniu art. 394 § 1, art. 390 §3, 410 § 1 i 405 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu w zasadzie drugiej instancji, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a jego zmiana lub uchylenie w drodze innych środków prawnych, nie było i nie jest możliwe (art. 424¹ § 1 k.p.c.). Zasadą jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami albo *erga omnes*, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie ewentualnie jest dotknięte. Dlatego, przy wykładni zawartego w art. 424¹ § 1 k.p.c. pojęcia „niezgodności z prawem” należy uwzględnić istotę i sens odpowiedzialności państwa przewidzianej w art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 77 Konstytucji oraz naturę władzy sądowniczej. Swoboda ocen sędziego wynika nie tylko z jej istoty, ale często z pojęć niedookreślonych, czy klauzul generalnych. W związku z tym, w teorii prawa trafnie przyjmuje się istnienie tzw. luzu decyzyjnego, który oznacza możliwość wyboru przez sędziego jednego z możliwych rozwiązań.

Poza tym treść orzeczenia zależy od wyników wykładni, które mogą być różne w zależności od przedmiotu i stosowanych jej metod. W związku z otwartością semantyczną języka, w tym także języka prawnego mogą mieć miejsce różne „poprawne” z punktu widzenia metod interpretacji. Z tych przyczyn, tezę o istnieniu jedyne go trafnego orzeczenia należy odrzucić. Dlatego też należy uznać, że różnej treści orzeczenia wydane w podobnej sprawie mogą być „zgodne z prawem” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 1991 r., III ARN 32/91, PUG 1992, nr 2- 3, poz. 4).

Z tych wszystkich względów definicja bezprawności dotycząca art. 424¹ § 1 k.p.c. jest odmienna od tego ogólnego pojęcia funkcjonującego na gruncie prawa materialnego i procesowego. Prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, gdy jest sprzeczne z niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz.35, z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05 OSNC 2007, nr 1, poz. 17, z dnia 14 grudnia 2006 r., I BP 13/06, M. P.Pr. 2007, nr 5, poz. 253).

Przy ocenie więc, czy skarga jest oczywiście bezzasadna należy uwzględnić „obostrzone” pojęcie bezprawności orzeczenia w rozumieniu art. 424¹ k.p.c., a zaskarżone orzeczenie nie narusza prawa w zasygnalizowanym znaczeniu.

Umowa przedwstępna to umowa zobowiązująca będąca źródłem praw i obowiązków stron, w której świadczenie polega na złożeniu oświadczenia woli o zawarciu oznaczonej umowy przyrzeczonej (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZP 38/10, OSNC 2011, nr 1, poz. 3).

Zadatek może być dany przy każdej umowie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004, I CK 129/03, Biul. SN 2004, nr 10, s. 33), a więc także przy umowie przedwstępnej (por np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CSK 229/10, LEX nr 794792). Gdy jest nim objęty, jak w omawianym wypadku, obowiązek zawarcia umowy przyrzeczonej ze skutkiem określonym w art. 394 k.p.c., to stanowi on część składową umowy przedwstępnej. Zadatek wzmacnia powstały pomiędzy stronami stosunek obligacyjny i w razie wykonania umowy podlega zaliczeniu na poczet świadczenia strony, która go dała, a jeżeli zaliczenie jest niemożliwe zadatek ulega zwrotowi. W sprawie wchodziło w rachubę wykonanie umowy przedwstępnej tj. zawarcie umowy przyrzeczonej, do czego jednak nie doszło.

Strony umowy przedwstępnej mogą odmiennie od unormowania zawartego w art. 394 § 3 k.c. uregulować kwestię ewentualnego zwrotu zadatku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2008, I CSK 328/07, OSNC 2009 nr 4, poz. 60), co wynika z zasady swobody umów i miało to miejsce w rozpoznawanej sprawie. Skarżący przeoczył, że z ustaleń wynika, iż w zawartej przez strony umowie zwrot zadatku strony umowy przedwstępnej zastrzegły inaczej niż w unormowaniu zawartym w art. 394 § 3 k.c. nie w razie rozwiązania umowy, ale już w wypadku jej niewykonania.

W tym stanie rzeczy nie naruszało prawa w wyżej zasygnalizowanym znaczeniu przyjęcie, że roczny termin przedawnienia do zwrotu zadatku biegł od dnia 16 lutego 2008 r. tj., że roszczenie powoda na podstawie art. 390 § 3 k.c. uległo przedawnieniu z dniem 16 lutego 2008 r. (por uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2006 r., III CZP 102/06, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 104).

Z tych względów na podstawie art. 424⁹ Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. Mając na uwadze, że powództwo zostało oddalone ze względu na uwzględnienie zarzutu przedawnienia, na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpiono od obciążenia powoda kosztami postępowania skargowego.

aw

es